БІЛІМ ТАЛАПКЕРІНІҢ МӘТІНДЕРІ

مُتُونُ طَالِبِ الْعِلْمِ
مُحَقَّقَةٌ عَلَى أَكْثَرَ مِنْ (١٥٠٠) مَخْطُوطَةٍ

الأَرْبَعُونَ فِي مَبَانِي ٱلْإِسْلَامِ وَقَوَاعِدِ ٱلْأَحْكَامِ

Ислам дінінің негіздері мен оның үкімдерінің қағидалары

الأَرْبَعُونَ النَّوَوِيَّةُ

(Ән-Нәуәуидің қырық хадисы)

Бағалы қолжазбаларға сәйкес зерттелген, оның ішінде екі қолжазба автордың шәкірті ибн Ъатторға оқылған және де асылынан көшіріп алынған, сондай-ақ басқа да ішінде рұқсат берілген қолжазбалар

Авторы: Әбу Зәкәрия Мұхиддин Яхья ибн Шәраф Ән-Нәуәуи Әш-Шәфиғи (Һижри 676-631 ж.)
Қосымша Ибн Ражаб Әл-Хәнбәлидың елу хадиске дейін толықтыруымен (Һижри 795-736 ж.)

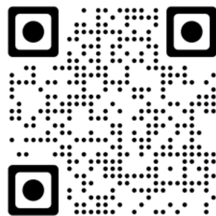
Кітап авторы

Доктор Абдул-Мухсин ибн Мухаммад әл-Қасим
Пайғамбар ﷺ мешітінің имамы

مترجم إلى اللغة الكازاخية

Ән-Нәуәуидің қырық хадисы

Сайтты шолу және кітаптарды жүктеп алу үшін QR кодты сканерлеңіз

Ислам дінінің негіздері мен оның үкімдерінің қағидалары

(Əн-Нəуəуидің қырық хадисы)

Бағалы қолжазбаларға сəйкес зерттелген, оның ішінде екі қолжазба автордың шəкірті ибн Ъатторға оқылған жəне де асылынан көшіріп алынған, сондай-ақ басқа да ішінде рұқсат берілген қолжазбалар

Авторы: Əбу Зəкəрия Мұхиддин Яхья ибн Шəраф Əн-Нəуəуи Əш-Шəфиғи (һижри 676-631 ж.)

Қосымша Ибн Ражаб Əл-Хəнбəлидың елу хадиске дейін толықтыруымен (һижри 795-736 ж.)

Кітап авторы

Доктор Абдул-Мухсин ибн Мухаммад əл-Қасим
Пайғамбар ﷺ мешітінің имамы

Ислам дінінің негіздері мен оның үкімдерінің қағидалары

(Ән-Нәуәуидің қырық хадисы)

Авторы: Әбу Зәкәрия Мұхиддин Яхья ибн Шәраф Ән-Нәуәуи Әш-Шәфиғи (һижри 676-631 ж.)

Қосымша Ибн Ражаб Әл-Хәнбәлидың елу хадиске дейін толықтыруымен (һижри 795-736 ж.)

❊ Мәтінді тексеріп өңдеуде қолданылған нұсқалар:

-Жазбаша нұсқа, Низам Якубидің жеке кітапханасы - Бахрейн - жазылған уақыты: 710 һ.ж, Бұл нұсқа автордың шәкірті Ъалә-уд-Дин Ибн әл-Аттарға (Аллаһ оларды рақымына бөлесін) оқылып тапсырылған және осы нұсқаның иесіне иджазасын бергендігі жазылған.

- Жазбаша нұсқа, Роғиб Паша кітапханасы - Түркия - № (1470), Әл-Хафиз Әл-Бусиридің (Аллаһ оны рақымына бөлесін) қолымен жазылған. Жазылған уақыты: 801 һ.ж..

- Жазбаша нұсқа, Файзолла Эфенди кітапханасы - Түркия - № (2160), жазылған уақыты: 832 һ.ж.

- Жазбаша нұсқа, Дамад Ибрахим Паша кітапханасы – Түркия – № (7/396), жазылған уақыты: 866 һ.ж.

- Жазбаша нұсқа, Меккедегі Харам мешітінің кітапханасы - Сауд Арабиясы - № (12/3927), жазылған уақыты: 979 һ.ж.

- Жазбаша нұсқа, Махмудия кітапханасы, Король Абдул Азиз кітапханасы – Сауд Арабиясы – No (1/404), жазылған уақыты: 1069 һ.ж.

- Сауд Арабиясы - Король Сауд университеті, жазбаша нұсқа - № (3026), жазылған уақыты: 1085 һ.ж.

- Ұлттық кітапхана мен мұрағаттағы жазбаша нұсқа – Мысыр № (166 Тәймур хадисі).

- Джәмиъ-ул-Ъулум уәл-Хикәм кітабының жазбаша нұсқасы, Хада Бахш кітапханасы – Үндістан – No (471), жазылған уақыты: 790 һ.ж. Бұл нұсқа Ибн Раджабтың (Аллаһ оны рақымына бөлесін) қырық хадиске қосқан нұсқасын өңдеуде қолданылған және ол автодың нұсқасымен тексерілген, сондай-ақ, оған оқылған және сол нұсқаны жазған адамға автордың иджазасы берілген.

- Джәмиъ-ул-Ъулум уәл-Хикәм кітабының тағы бір жазбаша нұсқасы – Унайза мешіті – Сауд Арабиясы – No (73), жазылған уақыты: 1101 һ.ж.

- Джәмиъ-ул-Ъулум уәл-Хикәм кітабының тағы бір жазбаша нұсқасы - Король Сауд университеті - Сауд Арабиясы - № (4051), жазылған уақыты: 1194 һ.ж. Абдуллаһ ибн Сулейман ибн АбдулУәһһәбтың қолымен жазылған.

БІРІНШІ ХАДИС

Мүміндердің әмірі Әбу Хафс Омар ибн әл-Хаттаб (Аллаһ оған разы болсын) былай деп айтқан: Мен Аллаһ елшісінің (ﷺ) былай айтқанын естідім: **«Шын мәнінде, амалдар тек қана ниетке байланысты және расында, әрбір кісіге ниет еткені тиесілі. Сондықтан, кім Аллаһ пен Оның елшісіне қарай қоныс аударса, ол Аллаһ пен Оның елшісі үшін қоныс аударған** (болып саналады), **ал кім мал-дүние табу, не бір әйелге үйлену үшін қоныс аударса, ол сол ниет еткен нәрсесіне қоныс аударған** (болып саналады)».

Бұл хадисті хадис ілімінің ғұламалары әйгілі Әбу Абдуллаһ Мухаммад ибн Исмаил ибн Ибраһим ибн Муғира ибн Бәрдизбаһ әл-Бұхари және Әбул-Хусейн Муслим ибн әл-Хажжаж ибн Муслим әл-Құшайри ән-Найсабури хадис кітаптарының ең сенімділері саналған «Сахихтарында» келтірген.

ЕКІНШІ ХАДИС

Омар ибн əл-Хаттаб (Аллаһ оған разы болсын) былай баяндаған: «**Бір күні біз Аллаһ елшісінің (ﷺ) қасында отырғанымызда аппақ киімді, қою қара шашты, сапар шеккен адамға ұқсамайтын жəне оны бізден ешкім танымайтын бір адам келді. Ол Пайғамбардың (ﷺ) тізелеріне тізелерін тиістіріп** (қарсы) **отырды да, қолдарын өз сандарының үстіне қойып**:

«**Уа, Мухаммад! Маған Ислам туралы хабар бер!**» – деді.

Аллаһ елшісі (ﷺ): **«Ислам дегеніміз – "Аллаһтан басқа құлшылыққа лайықты бірде-бір тəңір жоқ жəне Мухаммад – Аллаһтың елшісі" – деп куəлік беруің, намаз оқуың, зекет беруің, рамазан (айында) ораза тұтуың жəне жолына шамаң келсе Үйге (Қағбаға) қажылық жасауың!»** – деп жауап қайтарды.

(Жаңағы адам): «**Сен рас айттың!**» – деді.

Ал біз оның (Аллаһ елшісіне ﷺ) **сұрақ қойып жəне оны мақұлдап, растағанына таңғалдық.**

(Содан соң) Ол: «**Енді маған Иман туралы хабар бер!**» – деді.

Аллаһ елшісі (ﷺ): **«Иман дегеніміз – сенің Аллаһқа жəне Оның періштелеріне, кітаптарына, елшілеріне, Қиямет күніне, сондай-ақ тағдырға: оның жақсылығы мен жамандығына иман келтіруің!»** – деді.

(Ол тағы да): «**Сен рас айттың!**» – деді.

(Содан соң): «**Маған енді Ихсан туралы хабар бер!**» – деді.

Аллаһ елшісі (ﷺ): **«Ихсан дегеніміз – сенің Аллаһқа Оны көріп тұрғандай құлшылық қылуың, егер Оны көріп тұрғандай бола алмасаң, Ол сені көріп тұрғандай** (құлшылық қылуың)**»** – деді.

(Содан соң әлгі кісі): «**Ал енді маған Сағат** (Қиямет күні қашан болатыны) **туралы хабар бер!**» – деді.

Аллаһ елшісі (ﷺ): **«Ол туралы сұралушы сұраушыдан артық білмейді»** – деді.

Ол: «**Онда оның белгілері туралы айтып бер!**» – деді.

Аллаһ елшісі (ﷺ): «(Қиямет күні жақындағанда) **Күң өз ханшайымын туады және жалаңаяқ, жалаңаш қой соңындағы кедейлер биік үй салуда бірімен-бірі бәсекеге түскенін көресің,»** – деді.

Содан соң (әлгі адам) кетіп қалды. Мен біраз отырдым. Бір кезде (Аллаһ елшісі (ﷺ)): **«Уа, Омар! Сұрақ қоюшының кім екенін білесің бе?»** – деді. Мен: «**Аллаһ және Оның елшісі жақсырақ біледі!**» – дедім. (Сонда) Ол (ﷺ): **«Расында, бұл Жәбірейіл (ﷺ), сендерге діндеріңді үйрету үшін келді».** – деді. Муслим риуаят еткен.

ҮШІНШІ ХАДИС

Әбу Абдур-Рахман Абдуллаһ ибн Омар ибн әл-Хаттаб (Аллаһ әкесі екеуіне разы болсын) былай деді: **Мен Аллаһ елшісінің (ﷺ) былай айтқанын естідім:** **«Ислам бес** (тірекке) **құрылған: "Аллаһтан басқа құлшылыққа лайықты ешқандай құдай жоқ және Мухаммад – Аллаһтың құлы және елшісі" екендігіне куәлік беру, намаз оқу, зекет беру, қажылық өтеу және рамазанда** (айында) **ораза тұту»**. әл-Бұхари және Муслим риуаят еткен.

ТӨРТІНШІ ХАДИС

Әбу Абдур-Рахман Абдуллаһ ибн Масғуд (Аллаһ оған разы болсын) былай деп айтқан: **Біздерге Аллаһтың шыншыл және сенуге лайықты елшісінің (ﷺ) айтқаны бар: «Шын мәнінде, әрқайсың анасының құрсағында қырық күн бойы ұрық тамшысы түрінде қалыптасады, сонан соң ол сонша уақыт ұйыған қан түрінде және сонша уақыт бір кесек ет тәрізді болады. Содан кейін періште жіберіледі де, оған үрлеп жан ендіреді. Және ол төрт нәрсені жазуға бұйрылады: оның ризық-несібесін, ажалын, амалдарын және оның бақытты не бақытсыз болатынын. Өзінен басқа құлшылыққа лайықты ешбір құдай жоқ Аллаһпен ант етемін! Шын мәнінде, сендердің біреуің жаннатқа қолдың білегіндей қалғанша жаннаттықтардың амалын істеп келеді, содан кейін** (маңдайына) **жазылғаны алдынан шығады да, тозақтықтардың амалын істеп** (тозаққа) **кіреді. Сондай-ақ, шын мәнінде, сендердің біреуің тозаққа қолдың білегіндей қалғанша тозақтықтардың амалын істеп келеді, содан кейін** (маңдайына) **жазылғаны алдынан шығады да, жаннаттықтардың амалын істеп,** (жаннатқа) **кіреді»**. әл-Бұхари және Муслим риуаят еткен.

БЕСІНШІ ХАДИС

Мүміндердің анасы Умму Абдуллаһ Айша (Аллаһ оған разы болсын) былай деп айтқан: Аллаһ елшісі (ﷺ) айтты: **«Кімде-кім біздің бұл ісімізге қатысы болмаған жаңалық енгізсе, ол қабыл етілмейді».** әл-Бұхари және Муслим риуаят еткен. Муслим риуаятында: Аллаһ елшісі (ﷺ) айтты: **«Кімде-кім Біз бұйырмаған істі амалға асырған болса, онда ол іс (қабыл болмай) қайтарылады»**.

АЛТЫНШЫ ХАДИС

Әбу Абдуллаһ Нуғман ибн Башир (Аллаһ әкесі екеуіне разы болсын) былай баяндаған: «**Мен Аллаһ елшісінің (ﷺ) былай айтқанын естідім: «Ақиқатында, халал белгілі және харам белгілі, ал олардың арасында адамдардың көпшілігі білмейтін шүбәлі** (күмәнді) **нәрселер бар. Шүбәлі нәрседен сақтанған өз дінін және өз абыройын** (сақтау) **үшін** (одан) **арылады, ал шүбәмен айналысушы харамға да баратын болады. Өйткені ол әне-міне кіріп кеткелі тұрған қойларын қорық маңында бағып жүрген шопанға ұқсайды. Әр патшаның өз қорығы бар, ал Аллаһ тағаланың қорығы –** (адамдарға) **тыйым салғандары. Ақиқатында, адам денесінде бір кесек ет бар, ол жақсы болса, бүкіл дене жақсы болады, ол жаман болса, бүкіл дене жаман болады, шын мәнінде ол – жүрек»**. әл-Бұхари мен Муслим риуаят еткен.

ЖЕТІНШІ ХАДИС

Әбу Руқайя Тәмим ибн Аус әд-Дариден (Аллаһ оған разы болсын) келген (хадисте): «**(Бір күні) Пайғамбар (ﷺ) айтты: «Дін – насихат (адалдық)». Біз: «Уа, Аллаһтың елшісі! Кімге қатысты?» – деп (сұрадық). Ол (ﷺ): «Аллаһқа, Оның кітабына, Оның елшісіне және мұсылмандардың басшыларына, сондай-ақ, түгелдей барлық (мұсылмандарға) қатысты».** Муслим риуаят еткен.

СЕГІЗІНШІ ХАДИС

Ибн Омар (Аллаһ әкесі екеуіне разы болсын) келген (хадисте) Аллаһ елшісі (ﷺ) айтты: **«Мен - Адамдардың Аллаһтан басқа құлшылыққа лайықты ешбір құдай жоқ екеніне және Мухаммад – Аллаһтың елшісі екеніне куәлік етіп, намаз оқып, зекет бергенге дейін - олармен соғысуға бұйырылдым, егер олар осыларды істесе өздерінің жандары мен мал-мүліктерін аман алып қалады, тек Ислам** (дінінің) **құқығынан басқа, ал** (жасырғандары үшін) **Аллаһ Тағаланың алдында есепке тартылады».** әл-Бұхари мен Муслим риуаят еткен.

ТОҒЫЗЫНШЫ ХАДИС

Әбу Һурайра Абдур-Рахман ибн Сахр (Аллаһ оған разы болсын) былай баяндаған: **«Мен Аллаһ елшісінің (ﷺ) айтқанын естідім: Ол (ﷺ): «Мен тыйым салғандардан аулақ болыңдар, ал мен бұйырғандардан шамаларың жеткенін орындаңдар, өйткені, шын мәнінде сендерге дейінгілерді көп сұрақтар қою мен пайғамбарларымен тартысулары опат қылды».** әл-Бұхари мен Муслим риуаят еткен.

ОНЫНШЫ ХАДИС

Әбу Һурайра (Аллаһ оған разы болсын) былай деді: «Аллаһ елшісі (ﷺ) айтты: **«Ей, адамдар! Расында, Аллаһ – Пәк, сондықтан Ол тек пәк (таза) нәрсені ғана қабыл етеді. Шын мәнінде, Аллаһ елшілерге бұйырғанын мүміндерге де бұйырды. Аллаһ Тағала Құран Кәрімде: «Ей, елшілер! Таза ризықтардан жеңдер де, ізгі амал істеңдер»**,

«Ей, иман келтіргендер! Ризықтандырғанымыздың жақсыларынан жеңдер».

Сонан соң **((Пайғамбар (ﷺ)) үсті-басы шаң, шаштары ұйысқан, ұзақ жол жүріп келген қалпында қолдарын көкке (қарай) көтеріп: «Уа, Раббым! Уа, Раббым!» деп** (қайталап) **тұрған адам туралы: «Жегені харам, ішкені харам, кигені харам және хараммен азықтандырылған** (асырап өсірілген) **оның дұғасы қалайша қабыл болсын?!»** – деп айтты». Муслим риуаят еткен.

ОН БІРІНШІ ХАДИС

Аллаһ елшісінің (ﷺ) немересі әрі сүйіктісі Әбу Мухаммад Хасан ибн Әли ибн Әбу Талиб (Аллаһ әкесі екеуіне разы болсын): «Мен Аллаһ елшісінің (ﷺ): **«Өзіңе күмәнді көрінгенді ешқандай күмән туғызбайтынның пайдасына тәрк ет!»** – дегенін есімде сақтадым», – деген. ән-Насаи және әт-Тирмизи риуаят еткен. әт-Тирмизи бұл хадисті хасан сахих – деген.

ОН ЕКІНШІ ХАДИС

Әбу Һурайра (Аллаһ оған разы болсын) былай деді: Аллаһ елшісі (ﷺ) айтты: **«Адамның Исламды жақсы ұстануының белгісі – оның өзіне қатысы жоқ нәрсені тастауы»**. Хасан хадис. әт-Тирмизи және басқалары риуаят еткен.

ОН ҮШІНШІ ХАДИС

Аллаһ елшісінің (ﷺ) қызметшісі Әбу Хамза Әнәс ибн Мәликтен (Аллаһ оған разы болсын) келген (хадисте): «Пайғамбар (ﷺ) былай деп айтқан: **«Сендерден ешқайсың өзіне қалағанды бауырына да қаламайынша (толық) иман келтірмейді».** әл-Бұхари мен Муслим риуаят еткен.

ОН ТӨРТІНШІ ХАДИС

Ибн Масғуд (Аллаһ оған разы болсын) былай баяндаған: «Аллаһ елшісі (ﷺ) былай деп айтқан: **«Мұсылманның** (мына) **үш жағдайдан басқа кезде, қанын төгуге рұқсат етілмейді: Үйленген адам зина жасағанда, Біреуді жазықсыз өлтіргенде және Кімде-кім өз дінінен қайтып, қоғамнан шыққан** (кезде)**».** әл-Бұхари мен Муслим риуаят еткен.

ОН БЕСІНШІ ХАДИС

Әбу Һурайрадан (Аллаһ оған разы болсын) келген (хадисте): «Аллаһ елшісі (ﷺ) айтқан: **«Кім Аллаһқа және Ақырет күніне иман келтірсе, жақсы сөз айтсын немесе үндемесін, кім Аллаһқа және Ақырет күніне иман келтірсе, өз көршісіне құрмет көрсетсін, кім Аллаһқа және Ақырет күніне иман келтірсе, қонағына құрмет көрсетсін».** әл-Бұхари мен Муслим риуаят еткен.

ОН АЛТЫНШЫ ХАДИС

Әбу Һурайра (Аллаһ оған разы болсын) былай баяндаған: «Бір адам Пайғамбарға (ﷺ): «Маған өсиет (кеңес) бер!» – деп өтінді. Ол (ﷺ): **«Ашуланба!»** – деді. Осыдан кейін әлгі адам (өз сұрағын) бірнеше рет қайталады. (Бірақ Пайғамбар (ﷺ) әр жолы): **«Ашуланба!»** – деуден танбады». әл-Бұхари риуаят еткен.

ОН ЖЕТІНШІ ХАДИС

Әбу Яғла Шаддад ибн Аустан (Аллаһ оған разы болсын) келген (хадисте): «Аллаһ елшісі (ﷺ) айтты: **«Ақиқатында, Аллаһ әр нәрсені** (іс амалды) **жақсы істеуге бұйырған, егер өлтіру** (керек болса)**, жақсы тәсілмен өлтіріңдер, тіпті мал соятын болсаңдар да жақсы орындаңдар, пышақты** (жақсылап) **қайрап,** (сойылатын) **малды азаптан құтқарыңдар»**. Муслим риуаят еткен.

ОН СЕГІЗІНШІ ХАДИС

Әбу Зарр Жундуб ибн Жунада мен Әбу Абдур-Рахман Муғаз ибн Жәбәл (Аллаһ ол екеуіне разы болсын) былай деген: «Аллаһ елшісі (ﷺ) айтқан: **«Қайда болсаң да Аллаһтан қорық** (тақуалы бол)**, жаман істен кейін оны жоятын жақсы іс істе және адамдармен қарым-қатынас** (мәміле) **жасағанда жақсы мінез-құлық таныт».** Бұл хадисті әт-Тирмизи риуаят етіп хасан – деген. Кейбір жерлерде бұл хадисті хасан сахих – деген.

ОН ТОҒЫЗЫНШЫ ХАДИС

Әбул-Аббас Абдуллаһ ибн Аббас (Аллаһ әкесі екеуіне разы болсын) былай деді: «Бір күні мен Пайғамбармен (ﷺ) көлікте мінгесіп (келе жатқанымда) Ол (ﷺ) (маған) айтты: **«Ей, бала! Мен саған бірнеше сөз үйретемін: Аллаһты** (есіңде) **сақта, Ол сені сақтайтын болады, Аллаһты** (есіңде) **сақта, сен Оны қарсы алдыңнан табатын боласың. Егер** (бір нәрсе) **сұрағың** (келсе)**, Аллаһтан сұра, егер көмек сұрағың** (келсе)**, Аллаһтан көмек сұра және біліп қой, егер үмбеттің** (барлығы) **жиылып саған қандай да бір пайда істегісі келсе, Аллаһ белгілеген нәрседе ғана пайда келтіре алады және олардың барлығы жиылып саған қандай да бір зиян жеткізгісі келсе, Аллаһ белгілеген істе ғана зиян жеткізе алады, өйткені, қалам әлдеқашан көтерілген, ал парақтар құрғаған»**. Бұл хадисті әт-Тирмизи риуаят етіп хасан сахих – деген.

Басқа риуаятта: **«Аллаһты** (есіңде) **сақта, сен Оны** (қарсы) **алдыңнан табатын боласың. Рахат кезінде** (ізгі істермен) **Аллаһты есіңе алғай, қиыншылыққа тап болғанда сені есіне алады. Біліп қой, әрі өзіңмен болған сәтсіздік саған жетпеген болса, ол саған жетпейді. Ал саған сәттілік жеткен болса, ол сенен айналып кетпейді. Біліп қой, сабырлықпен бірге жеңіс, қайғымен бірге қуаныш және қиыншылықпен бірге жеңілдік».**

ЖИЫРМАСЫНШЫ ХАДИС

Әбу Масғуд Уқба ибн Амр әл-Ансари әл-Бадри (Аллаһ оған разы болсын) былай деген: «Аллаһ елшісі (ﷺ) айтты: **«Шын мәнінде, адамдарға әуелгідегі пайғамбарлардан «ұялмасаң, қалағаныңды істе!» – деген сөз қалған»**. әл-Бұхари риуаят еткен.

ЖИЫРМА БІРІНШІ ХАДИС

Әбу Амр (Әбу Амра) Суфиян ибн Абдуллаһ (Аллаһ оған разы болсын) былай деген: (Бір күні) Мен: «Уа, Аллаһтың елшісі! Маған Ислам туралы сондай бір сөздер айт (одан кейін) Мен ол туралы өзге ешкімнен сұрамайтындай (болайын)», – дедім. Ол (ﷺ): **«Аллаһқа иман келтірдім де, содан соң туралықты ұстан»,** – деді». Муслим риуаят еткен.

ЖИЫРМА ЕКІНШІ ХАДИС

Әбу Абдуллаһ Жәбир ибн Абдуллаһ әл-Ансари (Аллаһ әкесі екеуіне разы болсын) былай баяндаған: «Бір адам Аллаһтың елшісінен (ﷺ) сұрады: **«Маған айтшы, егер мен парыз намаздарымды оқысам, рамазан кезінде ораза ұстасам және халалды халал, харамды харам деп біліп, осыларға ешнәрсе қоспасам, жаннатқа кіремін бе?»** – деді.

Пайғамбар (ﷺ) оған : **«Иә»,** – деп жауап берді». Муслим риуаят еткен. **«харамды харам» –** мағынасы: тәрк етіп алыс болуым. **«халалды халал» –** мағынасы: рұқсат етілген деген сеніммен істеуім.

ЖИЫРМА ҮШІНШІ ХАДИС

Әбу Мәлик Харис ибн Асим әл-Әшғари (Аллаһ оған разы болсын) былай деген: Аллаһ елшісі (ﷺ) айтты: **«Тазалық – иманның жартысы, «Барлық мадақ Аллаһқа тән»** (әл-хәмду лилләһ) (сөздері) **таразыны толтырады, «Аллаһ Пәк және барлық мадақ Аллаһқа тән»** (субханаллаһи уәл-хәмду лилләһ) (сөздері) **көктер мен жердің арасындағы** (кеңістікті) **толтырады, Намаз –** (ол) **нұр, Садақа –** (ол) **дәлел, сабырлық –** (ол) **жарық сәуле, Құран –** (ол) **сен үшін немесе саған қарсы құжат. Барлық адам таңертең** (өз шаруалары бойынша) **шығады, сонда ол өз жанын сатушы, не оны құтқарушы не құртушы** (болады)**».** Муслим риуаят еткен.

ЖИЫРМА ТӨРТІНШІ ХАДИС

Әбу Зарр әл-Ғифариден (Аллаһ оған разы болсын) келген (хадисте): «Пайғамбар (ﷺ) – Аса Құдіретті де Ұлы Раббысынан риуаят етіп – айтты:

«Ей, Менің құлдарым! Шын мәнінде, Мен Өзіме зұлымдықты харам еттім және оны сендердің араларында да харам еттім, енді біріңе-бірің зұлымдық етпеңдер!

Ей, Менің құлдарым! Менің тура жолға салғандарымнан басқаларың түгелдей адасуда едіңдер, енді Менен тура жолға түсіруімді сұраңдар, Мен сендерді тура жолға түсіремін!

Ей, Менің құлдарым! Мен тамақтандырғаннан басқаларың түгелдей аш едіңдер, енді Менен тамақтандыруымды өтініңдер, Мен сендерді тамақтандырамын!

Ей, Менің құлдарым! Мен киіндіргеннен басқаларың түгелдей жалаңаш едіңдер, енді Менен киіндіруімді өтініңдер, Мен сендерді киіндіремін!

Ей, Менің құлдарым! Расында, сендер күндіз-түні күнә істейсіңдер, ал Мен барлық күнәларды кешіремін, енді Менен кешірім өтініңдер, Мен сендерді кешіремін!

Ей, Менің құлдарым! Расында, сендер еш уақытта Маған зиян да, пайда да келтіре алмайсыңдар!

Ей, Менің құлдарым! Егер сендердің алғашқыларың мен соңғыларың, адамдар мен жындар, сендердің ең тақуаларыңның жүрегіндей тақуа болғанда да, Менің патшалығыма бұларың ешнәрсе қоса алмас еді!

Ей, Менің құлдарым! Егер сендерден алғашқыларың мен соңғыларың, адамдар мен жындар, сендердің ең күнәһарларыңның жүрегіндей күнәһар болғанда да, бұларың Менің патшалығымнан ешнәрсені азайта алмас еді!

Ей, Менің құлдарым! Егер сендердің алғашқыларың мен соңғыларың, адамдар мен жындар, бір жерде (жиылып) **тұрып Менен** (қандай да бір нәрсені) **өтінсе, Мен олардың әрқайсысына сұрағанын берер едім, бұл Мендегі барды теңізге батырылып шыққан ине** (теңіз суын) **қаншалықты азайтса, соншалықты ғана азайтар еді!**

Ей, Менің құлдарым! Расында, бұл – Мен есептеген сендердің амалдарың ғана, сонан соң сендерге сол (амалдарың) **үшін толық баға беремін, сол кезде кім игілікке жетсе, Аллаһқа мадақ айтсын, ал кім басқа бір нәтижеге ие болса, оны тек қана өзінен көрсін!»**. Муслим риуаят еткен.

ЖИЫРМА БЕСІНШІ ХАДИС

Әбу Зарр (Аллаһ оған разы болсын) былай деген: «(Бір күні) **Аллаһ елшісінің (ﷺ) сахабалары қатарындағы адамдар Пайғамбарға (ﷺ) келіп: «Уа, Аллаһтың елшісі! Барлық сауапты байлар алып кетті, өйткені олар біз сияқты намаз оқиды, біз сияқты ораза тұтады және өз байлықтарының артығынан садақа етіп таратады»**, – деді. (Пайғамбар (ﷺ)): **«Ал, Аллаһ сендер үшін садақа жасай алатын нәрсе дайындамады ма? Шынында, әрбір дәріптеу** (субханаллаһ)**, әрбір ұлықтау** (Аллаһу әкбар)**, әрбір мадақтау** (әл-хәмду лилләһ) **және әрбір «Аллаһтан басқа құлшылыққа лайықты ешбір құдай жоқ»** (лә иләһә иллаллаһ) **сөздерін айту, жақсылыққа үгіттеп, жамандықтан қайтару, тіпті сендердің әрқайсыларыңның** (өз әйеліне жақындап) **жыныстық қатынас жасауларың да сендер үшін садақа!»** – деп жауап қайтарды. (Адамдар): **«Уа, Аллаһтың елшісі! Біздерден біреу өз шаһуат талабын қанағаттандырғаны үшін де сауап ала ма?»** – деп сұрады. (Пайғамбар (ﷺ)): **«Айтыңдаршы, егер** (сендерден біреу, өз шаһуат талабын) **тыйым салған жолмен қанағаттандырса, күнә болмай ма? Демек, сол сияқты, оны халал жолмен қанағаттандырса да сауап алады!»** – деді». Муслим риуаят еткен.

ЖИЫРМА АЛТЫНШЫ ХАДИС

Әбу Һурайра (Аллаһ оған разы болсын) былай деген: «Аллаһ елшісі (ﷺ) айтты: **«Адамдардың** (тәніндегі) **әрбір буынына күн шығатын әрбір күні садақа беруге тиіс: екі** (адам) **арасында** (жанжал туындағанда) **сенің әділ болуың – садақа және кісіге мініс көлігіне жәрдемдесуің, оны көлігіне демеп мінгізіп жіберуің немесе жүгін әперуің – садақа, сол секілді әрбір жақсы сөзің – садақа және намазға бара жатқандағы әр қадамың үшін де** (саған) **садақа** (жазылады, адамдарға) **зарар жеткізетін затты жолдан алып тастауың да – садақа».** әл-Бұхари мен Муслим риуаят еткен.

ЖИЫРМА ЖЕТІНШІ ХАДИС

Наууас ибн Самған (Аллаһ оған разы болсын) келген (хадисте): «Пайғамбар (ﷺ) айтты: **«Игілік – көркем мінезділік, ал күнәһарлық – жаныңды тынышсыздандыратын күй және басқалардың бұл туралы білуін сен қаламайсың».** Муслим риуаят еткен.

Уабиса ибн Мағбад (Аллаһ оған разы болсын) былай деген: **«**(Бір күні) **мен Аллаһ елшісіне (ﷺ) келдім, Ол (ﷺ)** (менен)**: «Сен игілік пен күнәһарлық туралы сұрауға келдің бе?»** деп сұрады. Мен: **«Иә»**, – дедім. Ол **(ﷺ)**: **«**(Бұл туралы) **өз жүрегіңнен сұра,** (өйткені) **игілік – жан дүниең мен жүрегің тыныштық тапқан іс-әрекет, ал күнәһарлық – жан дүниеңе тыныштық бермей, көңіліңде қобалжу тудыратын іс-әрекет, тіпті адамдар саған** (талай рет) **сенікі дұрыс десе де», -** деп айтты». Имам Ахмад пен әд-Дәрими хасан хадис – деген.

ЖИЫРМА СЕГІЗІНШІ ХАДИС

Әбу Нажих Ирбад ибн Сария (Аллаһ оған разы болсын) былай деген: **«(**Бір күні) **Аллаһ елшісі (ﷺ) біздің жүрегімізге қорқыныш үрей әкелген, көзімізден жас ағызған уағыз-насихат айта бастады, сонда біз: «Уа, Аллаһтың елшісі! Бұл қоштасып тұрған** (адамның) **уағыз-насихатына ұқсайды, ендеше бізге өсиет айт!» – дедік. Ол (ﷺ): «Сендерге өсиетім: аса Құдіретті де Ұлы Аллаһтан қорқыңдар, басшыларың құл болса да оны тыңдаңдар және бағыныңдар. Сендерден кім** (ұзағырақ) **өмір сүрсе, ол көптеген талас-тартыстың куәсі болады, сондықтан сендер менің сүннетімнен және тура жолдағы шыншыл халифалардың сүннетінен** (азу тіспен тістегендей) **айырылмаңдар және** (діннен болмаған) **жаңалықтардан аулақ болыңдар, өйткені әрбір бидағат – адасушылық!»** – деді». Әбу Дәуд және әт-Тирмизи риуаят еткен. әт-Тирмизи бұл хадисті хасан сахих – деген.

ЖИЫРМА ТОҒЫЗЫНШЫ ХАДИС

Муғаз ибн Жәбәл (Аллаһ оған разы болсын) былай деген: «(Бір күні) Мен: «Уа, Аллаһтың елшісі! Мені жаннатқа кіргізетін және тозақтан алыстататын амал (туралы) хабар бер!» – дедім. ((Пайғамбар (ﷺ)): **«Сен ұлы мәселе туралы сұрадың. Ақиқатында, Аллаһ тағала кімге нені жеңілдеткен болса, ол үшін сол жеңіл болады. Аллаһқа құлшылық қыл және Оған еш нәрсені серік қоспа, намаз оқы, зекет бер, рамазан айында ораза тұт және Үйге (Қағбаға) қажылық жаса!»** – деді. Сонан соң Ол (ﷺ): **«Саған игілік қақпаларының (қайда екенін) айтайын ба? Ораза – қалқан, садақа, отты өшіретін су сияқты күнәларыңды өшіреді және адамның түн ортасындағы намазы»,** – деді. Осыдан кейін: **﴿«Олардың жамбастары төсектерінен ажырап (түнде ұйқыдан тұрып), Раббыларына қорқа-үміттене жалбарынады. Сондай-ақ олар берген несібемізден тиісті орынға жұмсайды. Және ешкім істеген амалдары үшін өздеріне қандай жасырын сақтаулы қуанышты сыйлық (бар екенін) білмейді»﴾** - (Сәжде сүресінің 16-17 аяттарын) оқыды.

Сонан соң Ол (ﷺ): **«Саған бұл істің басы мен тірегі және шыңы туралы хабар берейін бе?»** – деді. Мен: «Әрине, уа, Аллаһтың елшісі!» – дедім. Ол (ﷺ): **«Бұл істің басы – Ислам, тірегі – намаз, ал шыңы – жиһад»** – деді. Сонан соң Ол (ﷺ): **«Осының бәрінің басты (негізгі) бөлігі туралы хабар берейін бе?»** – деді. Мен: «Әрине, уа, Аллаһтың елшісі!» – дедім. Сол кезде ол өзінің тілін көрсетті де: **«Саған мынаны тыю керек!»** – деді. Мен: «Уа, Аллаһтың елшісі! Айтқан сөздеріміз үшін шынымен жауап береміз бе?» – дедім. Ол (ﷺ): **«Анаң артында қалсын, адамдарды өсек-аяң сөздерінен басқа нәрсе үшін жүздерін немесе танауларын**

отқа қаратып тозаққа тастаушы ма еді?!» – деді». Бұл хадисті əт-Тирмизи риуаят етіп хасан сахих – деген.

ОТЫЗЫНШЫ ХАДИС

Әбу Сағлаба әл-Хушани Журсум ибн Нәширден (Аллаһ оған разы болсын) келген (хадисте): Аллаһ елшісі (ﷺ) айтты: **«Ақиқатында, Аллаһ тағала парыздар (діни міндеттер) жүктеді, ендеше оларды елеусіз қалдырмаңдар және межелер белгіледі, ендеше олардың шегінен шықпаңдар және кейбір амал-әрекеттерді харам етті, (оларды) бұзбаңдар және кейбір істер туралы ұмытқандығынан емес, Өз құлдарына мейірімділігі себепті айтпады, ендеше олар туралы қазбаламаңдар»**. Хасан хадис, әд-Дәрәқутни және басқалары риуаят еткен.

ОТЫЗ БІРІНШІ ХАДИС

Әбул-Аббас Сәһл ибн Сағд әс-Сағиди (Аллаһ оған разы болсын) былай деген: «(Бірде) Пайғамбарға (ﷺ) бір адам келді де: «Уа, Аллаһтың елшісі! Маған бір амалды айтшы, оны орындасам, Мені Аллаһ сүйетін және адамдар жақсы көретін», – деді. (Сонда Пайғамбар (ﷺ)): **«Мына дүниеден баз кеш, сонда сені Аллаһ жақсы көреді және адамдардың қолындағыға қызықпа, сонда сені адамдар жақсы көреді»** – деді». Хасан хадис, ибн Мәжә және басқалары риуаят еткен.

ОТЫЗ ЕКІНШІ ХАДИС

Әбу Сағид Сағд ибн Мәлик ибн Синан әл-Худри (Аллаһ оған разы болсын): «Аллаһ елшісі (ﷺ): **«**(Себепсіз де) **зарар жеткізуге болмайды,** (жауап ретінде де) **зарар жеткізуге болмайды!»** – деді» – деген. Хасан хадис, әд-Дәрәқутни және ибн Мәжә риуаят еткен.

ОТЫЗ ҮШІНШІ ХАДИС

Ибн Аббастан (Аллаһ әкесі екеуіне разы болсын) келген (хадисте): «Аллаһ елшісі (ﷺ) былай деп айтқан: **«Егер адамдарға (тек қана) олардың талап етуі негізінде берілетін болса, онда олардың кейбіреуі басқалардың дүние-мүлкі мен өміріне міндетті түрде қастандық жасайды, (сондықтан) талап етуші дәлел келтіруі керек, ал теріске шығарушы ант ішуі керек»**. Хасан хадис. әл-Бәйһәқи және басқалары риуаят еткен. Осы хадистің кейбірі екі «Сахихта» келтірілген.

ОТЫЗ ТӨРТІНШІ ХАДИС

Әбу Сағид әл-Худриден (Аллаһ оған разы болсын) келген (хадисте): «Аллаһ елшісінің (ﷺ) былай айтқанын естідім: **«Сендерден кім (мункарді) теріс істі көрсе, оны қолымен өзгертсін, егер ол бұлай ете алмаса, тілімен** (өзгертсін), **ал егер мұны да істей алмаса, онда жүрегімен** (өзгертсін, алайда) **бұл – иманның ең әлсіз көрінісі болады»**. Муслим риуаят еткен.

ОТЫЗ БЕСІНШІ ХАДИС

Әбу Һурайра (Аллаһ оған разы болсын) былай деген: «Аллаһ елшісі (ﷺ) айтты: **«Біріңді-бірің күндемеңдер, бағаны көтермеңдер, өшпенділікте болмаңдар, біріңе-бірің теріс қарамаңдар, бір-біріңнің саудаларыңды бұзбаңдар. Ей, Аллаһтың құлдары! Біріңе-бірің бауыр болыңдар, өйткені мұсылман мұсылманға бауыр; ол** (мұсылман) **оған** (мұсылман бауырына) **зұлымдық істемейді, алдамайды, төмен санамайды (**кемітпейді**), ал тақуалық осында.** (Аллаһ елшісі (ﷺ) өз көкірегіне үш рет (қолымен) көрсетті)**. Адамда жаман сипаттың болуына, өз мұсылман бауырын төмен санауы** (менсінбеуі) **жеткілікті. Мұсылманның қаны, дүние мүлкі және ар-намысы басқа мұсылман үшін харам»**. Муслим риуаят еткен.

ОТЫЗ АЛТЫНШЫ ХАДИС

Әбу Һурайрадан (Аллаһ оған разы болсын) келген (хадисте): «Пайғамбар (ﷺ) айтты: **«Кімде-кім, мүмінді бұл дүниенің уайым-қайғыларының бірінен құтқарса, Аллаһ оны Қиямет күнгі уайым-қайғылардың бірінен құтқарады. Кім қарызынан құтыла алмайтын адамның жағдайын жеңілдетсе, Аллаһ оның жағдайын бұл дүниеде де, Ақыретте де жеңілдетеді. Кім мұсылманды жасырса** (яғни бір мұсылманның шариғатқа қайшы іс істегенін немесе айып кемшіліктерін көргенде басқаларға айтпаса)**, Аллаһ оны бұл дүниеде де, Ақыретте де жасырады және Аллаһ құлына ол өз бауырына жәрдем бергенін тоқтатқанша жәрдем береді. Кім білім іздеп бір жолға түссе, Аллаһ оның жаннатқа барар жолын жеңілдетеді. Қандай да топ адамдар Аллаһтың Кітабын бәрі бірге оқып-үйрену үшін, Аллаһтың үйлерінің біріне жиналса, оларға міндетті түрде тыныштық түседі және оларды мейірім орап алады, оларды періштелер қоршайды және Аллаһ оларды Өзінің құзырындағыларға айтып мақтанады, ал кімнің амалдары баяу болса, оны шыққан тегі жылдамдата алмайды»**. Муслим риуаят еткен.

ОТЫЗ ЖЕТІНШІ ХАДИС

Ибн Аббастан (Аллаһ әкесі екеуіне разы болсын) келген (хадисте): **«Аллаһ елшісі (ﷺ) – Аса Құдіретті де Ұлы Раббысынан риуаят етіп – айтты: «Расында, Аллаһ Тағала жақсы және жаман істерді жазды, сонан соң түсіндірді: «Кім жақсы іс істеуді ниет етсе, бірақ орындамаса, Аллаһ Өз қасында толық бір жақсы іс (орындалғанын) жазады; егер (адам жақсы іс істеуді) ниет етіп, оны орындаса, Аллаһ оған Өз қасында оннан жеті жүзге дейін және одан да көп жақсы істерді жазады; кім бір жаман істі істеуді ниеттенсе, бірақ оны орындамаса, Аллаһ Өз жанында толық бір жақсы іс (орындалғанын) жазады, ал егер ол (жаман іс істеуге) ниеттенсе және оны орындаса, Аллаһ (оған) бір жаман іс жазады».** әл-Бұхари мен Муслим риуаят еткен.

ОТЫЗ СЕГІЗІНШІ ХАДИС

Әбу Һурайра (Аллаһ оған разы болсын) былай деді: «Аллаһ елшісі (ﷺ) айтты: **«Шын мәнінде, Аллаһ Тағала былай деп айтқан: «Маған жақын болғандармен жауласқанға Мен соғыс жариялаймын! Менің құлым, пендем Маған жақын болу үшін не істесе де, олардың Маған ең сүйкімдісі, Мен оған парыз қылған амалдар және оны жақсы көрмейінше Маған нәпіл ғибадаттармен жақындап келе береді, ал қашан Мен оны жақсы көрсем, оның еститін құлағы, көретін көзі, ұстайтын қолы, жүретін аяғы боламын. Ол Менен сұраса, оған міндетті түрде сұрағанын беремін, ал егер ол Менен пана сұраса, оны міндетті түрде қорғаймыні»**. әл-Бұхари риуаят еткен.

ОТЫЗ ТОҒЫЗЫНШЫ ХАДИС

Ибн Аббастан (Аллаһ əкесі екеуіне разы болсын) келген (хадисте): Аллаһ елшісі (ﷺ) былай деп айтқан: **«Шын мəнінде, Аллаһ менің үмбетімнің (мүшелеріне) қателесу мен ұмытшақтық себепті жəне мəжбүрлікпен істеген (істерін) кешіреді»**. Хасан хадис. Ибн Мəжə, əл-Бəйһəқи жəне басқалары риуаят еткен.

ҚЫРЫҚЫНШЫ ХАДИС

Ибн Омар (Аллаһ әкесі екеуіне разы болсын) былай деген: «(Бір күні) Аллаһтың елшісі (ﷺ) менің екі иығымнан ұстады да: **«Бұл дүниеде бөтен адамдай немесе жолаушыдай бол!»** – деді».

Ибн Омар (Аллаһ әкесі екеуіне разы болсын) былай деп айтатын: **«Егер кешке дейін өмір сүрсең, таңға жетем деп ойлама, ал егер таңға дейін өмір сүрсең, кешке жетем деп ойлама және денсаулығыңнан ауруыңа (қажеттіні) ал, өміріңнен өліміңе (қажет нәрсені) ал»**. әл-Бұхари риуаят еткен.

ҚЫРЫҚ БІРІНШІ ХАДИС

Әбу Мухаммад Абдуллаһ ибн Амр ибн әл-Ас (Аллаһ әкесі екеуіне разы болсын) былай деген: «Аллаһ елшісі (ﷺ) айтты: **«Сендердің ешбірің, көңіл қалауы маған келген нәрсеге ілеспейінше, иманға келмейді».** Сахих хадис. Оны «Хужжа» кітабынан сахих иснадымен риуаят еткенбіз.

ҚЫРЫҚ ЕКІНШІ ХАДИС

Әнәс ибн Мәлик (Аллаһ оған разы болсын) былай деді: Мен Аллаһ елшісінің (ﷺ) былай айтқанын естідім: **«Аллаһ Тағала айтты: «Ей, Адам баласы! Расында, сен Маған жалбарынуың маған үміт артуыңды тоқтатқаныңа дейін сен қандай** (күнәлар жасаған болсаң да) **оған назар аудармай сені кешіремін!**

Ей, Адам баласы! Егер сен көктегі бұлттарға жетерлік күнәлар жасасаң да, содан соң Менен кешірім сұрасаң, Мен сені кешіремін!

Ей, Адам баласы! Егер Менен басқа ешкімге серік етіп табынбаған күйде Маған жер бетін түгел (толтыратын) **күнәлармен келіп жолықсаң, міндетті түрде саған** (барлық күнәнді жуатын) **дәл сондай кешіріммен келемін»**. әт-Тирмизи риуаят етіп оны хасан хадис – деген.

ҚЫРЫҚ ҮШІНШІ ХАДИС

Ибн Аббас (Аллаһ әкесі екеуіне разы болсын) былай деді: Аллаһ елшісі (ﷺ) айтты: **«Мұраны өз иелеріне беріңдер! Ал (**мұраның**) қалғаны (**өліктің**) жақын туыс ер адамына тиесілі».** әл-Бұхари мен Муслим риуаят еткен.

(Бұл хадистен бастап ибн Ражабтың елу хадиске дейін қосымша хадистері басталады.)

ҚЫРЫҚ ТӨРТІНШІ ХАДИС

Айшадан (Аллаһ оған разы болсын) келген (хадисте): «Пайғамбар (ﷺ) былай айтқан: **«** (Бір әкеден немесе бір анадан) **дүниеге келу жолымен харам** (туыс) **болғандай, емізу жолымен де харам** (туыс) **болады ».** әл-Бұхари мен Муслим риуаят еткен.

ҚЫРЫҚ БЕСІНШІ ХАДИС

Жәбір ибн Абдуллаһ (Аллаһ оған разы болсын) Аллаһтың елшісінен (ﷺ) естігенін баяндаған: Аллаһ елшісі (ﷺ) фатх жылы меккеде болған кезінде былай деп айтқаны бар: **Расында, Аллаһ Тағала мен Оның елшісі арақ-шарапты, өлікті, шошқаны және пұттарды сатуды харам етті.**

Одан (ﷺ) сұрады: **Уа, Аллаһтың елшісі! Өліктің майымен кемелерді сырлайды, терілерді майлайды және адамдар оны майшамға қолданады. Осы туралы не айтасыз?** Ол (ﷺ): **Жоқ, (қолдануға болмайды) ол харам**.

Сол кезде Аллаһтың елшісі (ﷺ): **«Аллаһ Тағала яһудилерді өлтірсін! Ақиқатында, Аллаһ Тағала оларға майларды харам еткен кезде олар оны әшекейлеп кейін сатып пайдасын жеді.»** – деп айтты. әл-Бұхари мен Муслим риуаят еткен.

ҚЫРЫҚ АЛТЫНШЫ ХАДИС

Әбу Бурдадан оның әкесі Әбу Мусә әл-Әшғәриден (Аллаһ әкесі екеуіне разы болсын) былай деген: **«Оны Пайғамбар (ﷺ) Йеменге жіберер кезде, олардың қолдан жасап ішетін ішімдіктері (шараптары) туралы сұрадым».**—деген. Ол (ﷺ): **«Ол не»?** – деп сұрады. Ол: **«Битғ және Мизр», –** деп аталатын шараптары.

Әбу Бурдадан: «Битғ деген не»? – деп сұрады. Ол: балдан жасалған шарап, ал Мизр – бидайдан жасалған шарап», – деді.

(Аллаһтың елшісі ﷺ) айтты: **«Мас қылатынның барлығы харам».** әл-Бұхари риуаят еткен.

ҚЫРЫҚ ЖЕТІНШІ ХАДИС

Микдәд ибн Мәғди кәриб (Аллаһ оған разы болсын) былай деді: Мен Аллаһ елшісінің (ﷺ) былай деп айтқанын естідім: **«Ешқандай адам асқазанынан асқан қатерлі ыдыс толтырмаған. Әлбетте, адам баласы өзін еркін алып жүруі үшін жейтін тамағы жетеді. Алайда, адамның тойып жеуі қажет болса, онда асқазанының үштен бірін тамақтануға, үштен бірін суға, үштен бірін тыныс алу үшін бөлсін».** Имам Ахмад, әт-Тирмизи, ән-Нәсәи, ибн Мәжә риуаят еткен және әт-Тирмизи оны хасан хадис –деген.

ҚЫРЫҚ СЕГІЗІНШІ ХАДИС

Абдуллаһ ибн Амрдан (Аллаһ әкесі екеуіне разы болсын) келген (хадисте): «Пайғамбар (ﷺ) былай деп айтқан: **«Нағыз мұнафиқтың төрт сипаты бар, егер (адамда) осы төртеудің бірі бар болса, онда оның бойында мұнафиқтың белгісі болғаны, одан арылғанға дейін. Олар: аманатқа қиянат жасайды, сөйлесе өтірік айтады, уәдесін орындамайды және тартысса дау шығарады»**. әл-Бұхари мен Муслим риуаят еткен.

ҚЫРЫҚ ТОҒЫЗЫНШЫ ХАДИС

Омар ибн әл-Хаттабтан (Аллаһ оған разы болсын) келген (хадисте): «Пайғамбар (ﷺ) былай деп айтқан: **«Егер Аллаһқа нық тәуекел етсеңдер, онда Ол сендерге таңертең қарындары қабысып шығып, кешке қампайып қайтатын құстарды ризықтандырғанындай ризық берер еді».** Имам Ахмад, әт-Тирмизи, ән-Нәсәи, ибн Мәжә, ибн Хиббан өзінің сахихында, Хәким риуаят еткен және әт-Тирмизи хадисті хасан сахих деген.

ЕЛУІНШІ ХАДИС

Абдуллаһ ибн Буср (Аллаһ оған разы болсын) былай деген: «Бір кісі Пайғамбарға (ﷺ) келіп: **«Уа, Аллаһтың елшісі! Расында ислам заңдары (белгіленген нәпіл құлшылықтар) бізге көп, Оның барлығын қамтитын** (ұстануымызға жеңіл болатын бір) **амалын көрсетші?»** Ол (ﷺ): **«Тілің Аллаһ Тағаланы** (үнемі еске алып) **зікір етуден құрғамасын».** Имам Ахмад (бұл хадисті) осы сөзбен жеткізді.

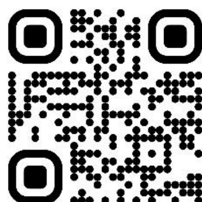
Және әт-Тирмизи, ибн Мәжә, ибн Хиббан өзінің сахихында осы хадисті осындай мағынада риуаят етті. әт-Тирмизи бұл хадисті хасан ғориб деді.Барлығы бұл хадисті Амр ибн Қайстан, Абдуллаһ ибн Бусрдан риуаят етті.

Ал, ибн Хиббан өзінің сахихында және басқалары Муаз ибн Жәбәлдан риуаят етті. Муаз айтты: **Аллаһ Елшісін ﷺ соңғы рет көргенімде мен оған былай дедім: «Амалдардың ең жақсысы әрі Аллаһқа ең жақыны қандай?»** Сонда Ол ﷺ: **«Өлгенге дейін тілің Аллаһ Тағаланы зікір етуден құрғамасын!»** – деді.

Кітап мазмұны

«Білім талапкерінің баспа және тарату ұйымы»

00966506090448

БІЛІМ ТАЛАПКЕРІНІҢ МӘТІНДЕРІ

Бастауыш деңгей	◇ Зікірлер мен Әдептер
Бірінші деңгей	◇ Үш негіз және оның дәлелдері ◇ Төрт ереже ◇ Мұсылманшылдықты бұзатындар ◇ Имам ән-Нәуауидің қырық хадисі
Екінші деңгей	◇ Құран тәжуиді ◇ Намазды дұрыс оқу ◇ Таухид кітабы
Үшінші деңгей	◇ Байқуния хадис терминологиясы ◇ Әбу Исһақ әл-Илбири ◇ Әл-Әджуррумия араб тілі грамматикасы ◇ Уасатия ақидасы
Төртінші деңгей	◇ Әл-Уарақат усул фиқһ ережелері ◇ Әл-Хикам ◇ Әр-Рахабия мирас ілімі ◇ Әт-Тахауия ақидасы
Бесінші деңгей	◇ Булуғ әл-Марам ◇ Зад әл-Мустақниғ ◇ Ибн Мәликтің Әлфиясы
Алтыншы деңгей	◇ Екі сахих кітабының жинағы ◇ Әл-Бухари мен Муслимда жеке келген хадистер ◇ Екі сахих кітабына қосымша келген хадистер

IHSAN

OQU ORTALIĞY